

Coronavirus
COVID-19

Webinar: Besøk på sykehjem og i omsorgsboliger under pandemien

Åpent webinar fredag 19.mars kl. 12:30-13:30

Ansvarlig: Lasse Svenstrup Andersen, seniorrådgiver/jurist

Web-styrer: Geir Evensen, seniorrådgiver

Gjester: Thor-Erling Engemyr (kommuneoverlege Lillesand/Birkenes) og

Svein Elgvin (enhetsleder Arendal)

Statsforvalteren i Agder

23.03.2021

PROGRAMMET for en kort time

1. Innledning om grunnleggende forutsetninger: legalitesprinsippet
2. Omsorgsboliger
3. Sykehjem
  - Thor-Erling Engemyr
  - Svein Elgviv
4. Oppsummering og spørsmål

Helsedirektoratet: 8. Besøk – pasienter og beboere

<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/koronavirus/besok-pasienter-og-beboere#beboere-i-kommunale-helse-og-omsorgsinstitusjoner-har-rett-til-a-motta-besok-som-ma-gjennomfores-i-trad-med-nasjonale-smittevernrad>

Oppdragsbrevet fra Helsedirektoratet ligger på hjemmesiden som en lenke ved «Kurs og konferanser»:

«Helse- og omsorgsdepartementet har etter dette fått meldinger om at flere kommuner praktiserer regler for besøk i sykehjem som er strengere enn det de nasjonale anbefalingene legger opptil, uten at det begrunnes i lokale smitteutbrudd eller lignende.»

Medvirkning og selvbestemmelse

Retten til medvirkning og selvbestemmelse står sterkt i helse- og omsorgstjenesten. Ledelsen ved institusjonen må sørge for at beboeres rett til medvirkning og selvbestemmelse blir ivaretatt så langt det er mulig.

Det samme gjelder i omsorgsboliger. Må sørge for at beboeres rett til medvirkning og selvbestemmelse blir ivaretatt så langt det er mulig.

Pasient- og brukerrettighetsloven
§ 3-1, første pkt:

Pasient eller bruker har rett til å medvirke ved gjennomføring av helse- og omsorgstjenester.

§ 3-1 siste ledd:

Brukere skal ha den informasjon som er nødvendig for å få tilstrekkelig innsikt i tjenestetilbudet og for å kunne ivareta sine rettigheter

---

LEGALITETSPRINSIPPET: INNGREP I BORGERNES RETTIGHETER KREVER HJEMMEL I LOV:

Grunnloven

- **Grunnloven har høyest rang**
- **Menneskerettighetene er inkorporert i Grunnloven**

Formell lov

- Lover (formelle lover vedtatt av Stortinget)
- Smittevernloven

Forskrift

- Forskrifter regulerer rettigheter eller plikter til et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer.
- Fastsatt med hjemmel i lov
- Covid-19-forskriften
- Lokale forskrifter om smittevern

Grunnleggende krav til smitteverntiltak § 1-5

1. **Utgangspunktet:** tiltakene skal baseres på frivillighet, og at tvangsbruk skal skje i så liten grad som mulig.

2. **Løpende justering** av tiltakene:

etter hvert som situasjonen utvikler seg må man sikre at de grunnleggende kravene er oppfylt.

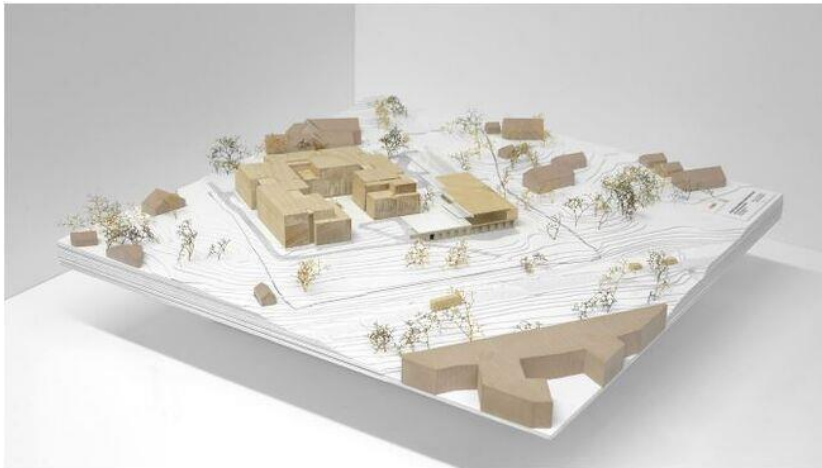
3. **Faglig vurdering:**

- smittemåte
- forebygging
- som et minimum må tiltaket være relevant for den aktuelle smittsomme sykdommen.

Skal ikke tolkes for strengt, kreves for eksempel ikke sikre bevis/funn

Først kort om omsorgsboliger: DEL I

Omsorgsboliger er brukers (pasientens) **egne hjem**, og vi kan ikke uten videre begrense adgangen til folks **private hjem**.

Dette gjelder også der slike boliger ligger i samme bygg som et sykehjem eller en annen helse- og omsorgsinstitusjon

Avtaler kan gjøres, og anbefalinger gitt i egen veileder (råd/veiledning til bruker)

Omsorgsboliger: kommunen må ta initiativ

Kommunale fellesarealer i tilknytning til boenheter i samlokaliserte omsorgsbolig, bofellesskap og tilsvarende, må gjeldende smittevernråd følges.

Besøks- og oppholdsrestriksjoner i slikt kommunalt fellesareal kan gjennomføres ved behov.

Ved lokale smitteutbrudd eller ved økt smitterisiko, bør kommunen vurdere behov for å begrense hyppighet av besøk og antall besøkende i kommunale fellesarealer.

Omsorgsboliger: Anbefalinger FHI

Ledelsesansvaret – smittevernplanen

- regelmessig undersøke etterlevelse og gi tilbakemelding
- gi informasjon til ledelsen om eventuelle mangler
- bidra til at ansatte får tilbud om influensavaksine

Lokal smittevernkontakt:

- organisere opplæring til ansatte
- sørge for informasjon til tjenestemottakere og pårørende

Omsorgsboliger: Anbefalinger FHI

Opplæring:

- ✓ om symptomer og hvilke råd som gjelder
- ✓ basale smittevernrutiner og utstyr
- ✓ sørge for digitale møter
- ✓ sikre at tjenestemottakere får tilpasset informasjon

Omsorgsboliger: Anbefalinger FHI

Organisering:

- oversikt over ansatte og vaksinestatus
- fellesarealer
- Rengjøring og desinfeksjon

Sykehjemsforskriften: Del II

Sykehjemsforskriften § 4-5.

«Beboerne skal fritt kunne motta besøk.»

Nasjonale regler:

Nasjonale tiltak

Beboere i sykehjem og andre kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner har rett til å motta besøk.

Anbefalingen omfatter alle besøkende i helse- og omsorgsinstitusjoner som drives av eller på vegne av kommunen, inkludert pårørende til beboere og pasienter, frivillige hjelpere med flere.

Covid-19-forskriften har ikke egne bestemmelser om stenging av sykehjem.

Det indikerer at det skal svært mye til for å gå til det skritt å stenge.

I Lillesand/Birkenes måtte kommuneoverlege **Thor Erling Engemyr gjøre nettop det.**

Registrering av besøkende på sykehjem

De som kommer på besøk må få informasjon om at det er **frivillig å gi opplysningene**, hvorfor institusjonen henter inn opplysningene, hvordan de kan bli brukt, og at de blir lagret i 10 dager

Beboere har rett til å motta besøk. **Ledelsen ved institusjonen kan bare regulere eller begrense besøk dersom det er strengt nødvendig ut fra smitterisiko.** Institusjonen må kunne begrunne beslutningen ut fra forsvarlighetskravet.

Eksempel Grimstad kommune: personvern

Registrering av besøkende

Vi ber deg om å oppgi navn og telefonnummer når du kommer til institusjonen. Dette ber vi om på grunn av et eventuelt behov for smittesporing i etterkant av besøket.

Dersom du får luftveissymptomer innen 48 timer etter besøket, må avdelingen kontaktes

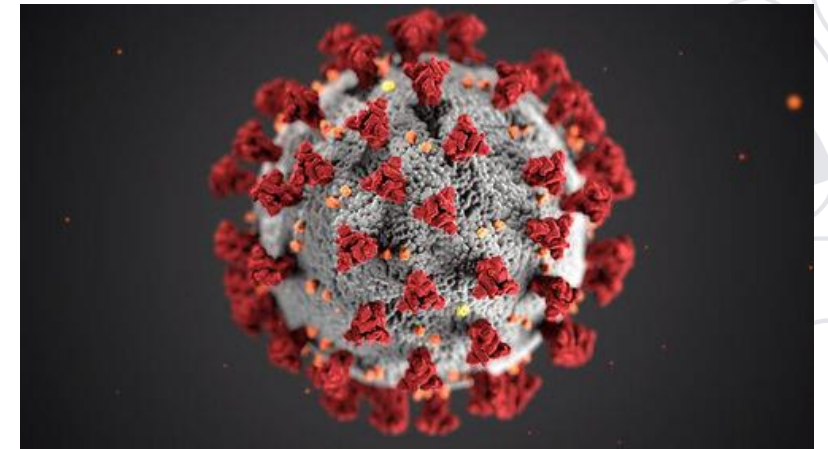
Hva betyr: «strengt nødvendig ut fra smitterisiko»?

Lokale utbrudd og kommunens forskrifter?

Mutant-viruset er mer smittomt, hvordan påvirker det situasjonen

Er personalet berørt gjennom smitte/karantene osv?

Annet?

Vår praksis for besøk gjennom pandemien

- Økende smittetrykk
- Jul
- Hjemmebesøk
- Vaksinert/ikke-vaksinert
- Når oppbygget immunitet?

Smitteutbrudd Lillesand og Birkenes

- Oppdage utbrudd essensielt
- Smitte inn mot ansatte hjemmesykepleien (2 + 1)
- Mange ansatte (70% ansatte) og beboere i karantene
- Isolasjon og karantene (TISK)
- **Oversikt**
- Opprettholde nødvendige tjenester på en forsvarlig nivå

Verktøy ved utbrudd

- Plan bemanning: A – B –C
- Besøksrestriksjoner: Hvorfor?
For å beskytte hvem?
- Smittevernutstyr – hvilken type?

Svein Elgvin orienterer kort om
hvordan Arendal kommune har
organisert besøk (før vi går videre)

Statsforvalteren i Agder

23.03.2021

Unntak vaksinerte beboere: (1-2 uker etter nr. 2 stikk)

Hvis både den besøkende og beboeren er vaksinerte, kan de ha nær **fysisk kontakt, også ansikt til ansikt.**

Den besøkende bør fortsatt holde minst 1 meters avstand til ansatte og andre beboere enn den de besøker

Kontakten med vaksinerte besøkende kommer i tillegg til de uvaksinerte besøkende beboeren selv har definert som sine nærmeste.

Unntak vaksinerte beboere: (1-2 uker etter nr. 2 stikk)

Opphold i fellesareal kan tillates dersom det er mulig å påse at besøkende holder minst 1 meters avstand til ansatte og andre beboere enn den de besøker.

Ansatte bør informere beboere og pårørende om at det er betydelig mindre risiko for covid-19 etter vaksinasjon, men at covid-19 ikke forhindres i alle tilfeller da vaksinen ikke alltid gir fullstendig beskyttelse.

Dersom en beboer ikke er vaksinert

om beboer eller pårørende er barn med særlige rettigheter til samvær

ønsker og behov for besøk på grunn av sykdommens alvorlighetsgrad, kort forventet levetid og liknende

lengden på institusjonsoppholdet og den enkeltes behov for besøk av sine nærmeste

eventuell kognitiv svikt og/eller kommunikasjonsvansker

behov for nærhet og omsorg, herunder pårørendes betydning for beboerens trivsel og trygghet, i hvilken grad besøk av pårørende kan ha en vesentlig positiv påvirkning på tilstanden, eller om pårørende kan bidra til at beboeren overholder nødvendige smittevernrutiner

Vi avslutter med åpen
spørsmålsrunde etter hans
orientering

Statsforvalteren i Agder

23.03.2021